

Тема 9.2. Метаболізм мікроорганізмів

Конструктивний та енергетичний
метаболізм.

Типи метаболізму.

Харчування та дихання мікроорганізмів.

assimilo - злиття, засвоєння
anabole - підйом

dissimilis - несхожий
katabole - руйнування

МЕТАБОЛІЗМ: сукупність хімічних реакцій в живому організмі

конструктивний

енергетичний

(асиміляція, анаболізм)

сукупність біохімічних процесів поглинання, засвоєння **поживних речовин** і утворення структурних елементів клітини

В процесі анаболічних реакцій **енергія витрачається** на біосинтез

пов'язаний з харчуванням

пов'язаний з диханням

(дисиміляція, катаболізм)

сукупність реакцій окиснення, розрив та перетворення хімічних зв'язків, що супроводжуються виділенням **енергії**, необхідної для біосинтезу

В процесі катаболічних реакцій **виділяється енергія**, яка акумулюється в АТФ

КОНСТРУКТИВНИЙ МЕТАБОЛІЗМ

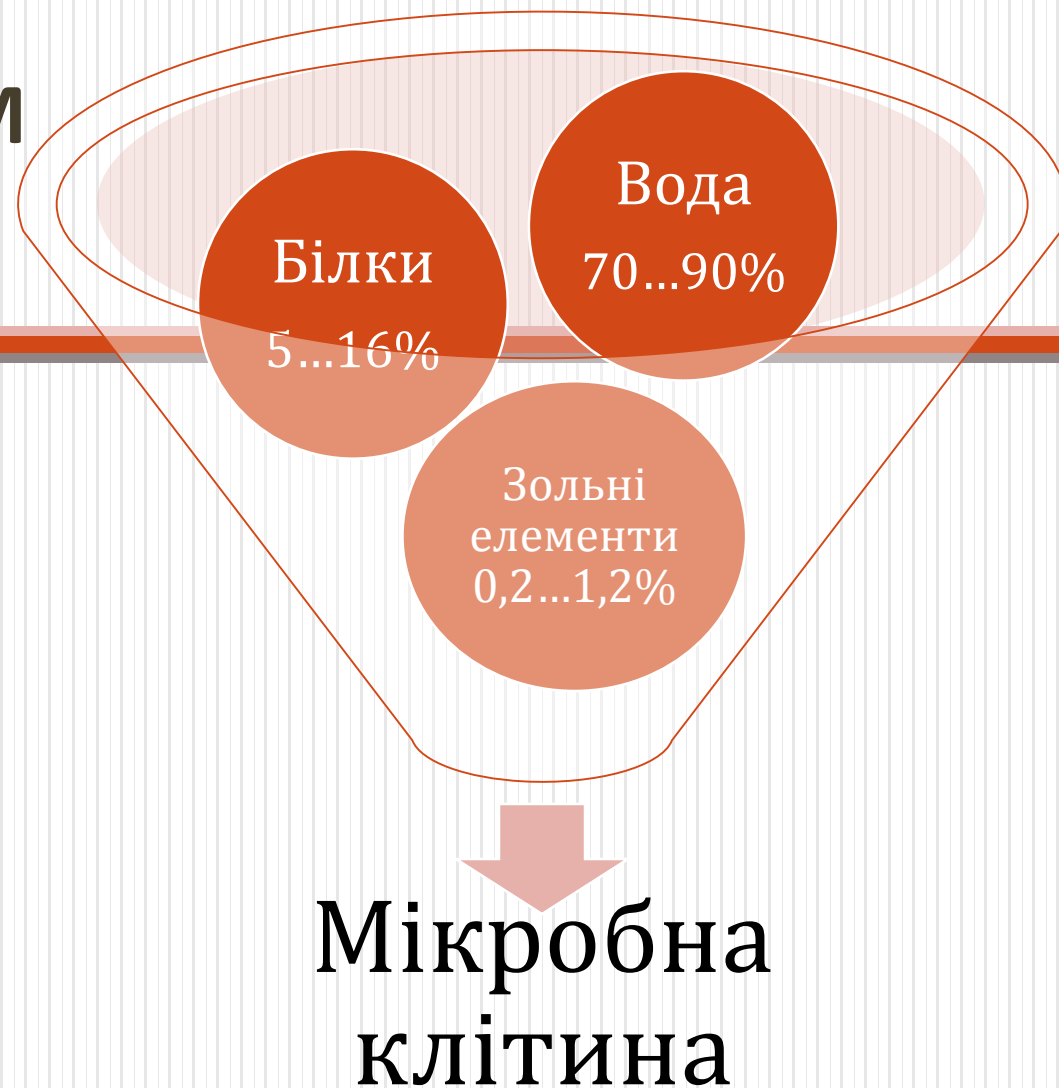
Жива клітина складається з:

Карбону 45...55%;

Нітрогену 8...15%;

Оксигену 25...30%

Гідрогену 6...8%

КОНСТРУКТИВНИЙ МЕТАБОЛІЗМ

- Органогенні елементи – C, H, O, N – ті, з яких утворюється жива органіка
- Додаткові біогенні елементи – P, S, Mg, Mn, Fe, Si, Ca та ін. – необхідні для побудови організму

КАРБОН за джерелом карбону організми відносять до груп:

- **Автотрофи** – споживають неорганічний вуглець (CO_2)
  - найбільша здатність до біосинтезу

є основними
продуцентами органіки

- **Гетеротрофи** – споживають вуглець органічних сполук
  - живі організми, їх частинки, продукти життєдіяльності, відмерлі організми

- **Міксотрофи** – організми, здатні змінювати тип живлення авто/гетеротрофний залежно від зовнішніх умов

autos (гр.) — сам
heterone (гр.) — інший
míxis (гр.) - змішування
trophe (гр.) — їжа

Евглена

НІТРОГЕН за джерелом нітрогену організми відносять до груп:

- **Автоамінотрофи** – споживають неорганічний азот (NO_2^- , NO_3^- , N_2)
– споживають найпростішу органіку ($\text{CO}(\text{NH}_2)_2$)
- **Гетероамінотрофи** – споживають азот органічних сполук (білки, амінокислоти)

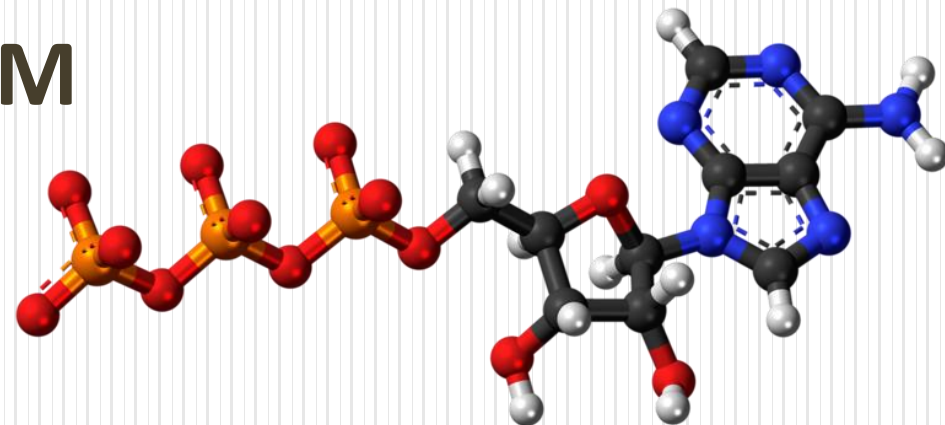
ЗОЛЬНІ ЕЛЕМЕНТИ за джерелом зольних елементів організми відносять до груп:

- **Літотрофи** – отримують зольні елементи з мінеральних речовин
- **Органотрофи** – отримують зольні елементи з органічних речовин

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ МЕТАБОЛІЗМ

- Синтез АТФ супроводжується поглинанням енергії

ЕНЕРГІЯ за джерелом енергії організми відносять до груп:

- **Фототрофи** – енергія сонячного світла
- **Хемотрофи** – енергія хімічних реакцій

Фотосинтез – процес перетворення світлової енергії у енергію хімічних зв'язків

Дихання – біологічне окиснення складних органічних субстратів з виділенням енергії (АТФ)

Аеробне – кінцевим акцептором електрону є молекулярний кисень

повне розкладення органіки

Анаеробне – кінцевим акцептором електрону є зв'язаний кисень

органічні продукти

неефективне

ефективне

ТИП МЕТАБОЛІЗМУ

Визначається особливостями конструктивного та енергетичного метаболізму:
джерела **енергії** + джерела **біогенів** + джерела **карбону**

Хемо- літо-автотрофи

Нітрифікуючі
бактерії

Залізисті бактерії

Метанотвірні археї

Фото- літо-автотрофи

Ціанобактерії

Водорості

Хемо- органо-гетерофи

Найпростіші

Гриби